

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Hevesi Ferenc ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Kovács Zsuzsanna ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kötbér megfizetése** iránt a Pest Megyei Bíróságnál 11.G.21.792/2010. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.525/2010/4. számú ítéletével befejezett perében a másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. október hó 4. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.525/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 625.000 (Hatszázhuszonötezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes mint szállító és az alperes mint megrendelő 2004. május 11-én 2004. december 31-ig terjedő időre szállítási keretmegállapodást kötöttek amelyben a felperes vállalta, hogy az alperes írásban adott, 3 napon belül visszaigazolt megrendelése szerint általa forgalmazott kábeleket és egyéb anyagokat szállít az alperes részére. Az alperes a megrendelt és leszállított áru átvételére és a vételár 90 napon belül átutalással történő megfizetésére vállalt kötelezettséget azzal, hogy a vételár késedelmes megfizetése esetén a felperes évi 20 % késedelmi kamat felszámítására jogosult. A megállapodást kötbérrel biztosították. A szerződés III.4. pontja értelmében ha a megrendelő az általa megrendelt, majd lemondott de már szállításra előkészített áruk értékének 10-20 %-áig terjedő megghiúsulási kötbér felszámítására jogosult. Amennyiben az alperes olyan terméket mond le, amelyet más nem alkalmaz, a kötbér mértékét 100 %-ban határozták meg.

Az alperes 2004. szeptember 27-én 2000 m hosszú 400-as, 1225 m

hosszú 240-es, 6520 m 150-es méretű kábelt rendelt meg a felperestől. A megrendelést a felperes 2004. október 4-én véleményeltéréssel igazolta vissza, nevezetesen a szállítást 2004. október 25-től kezdődően vállalta, és mert a véleményeltérést az alperes nem kifogásolta, a szerződés ezen tartalommal jött létre. A teljesítéshez szükséges kábelek gyártását a felperes 2004. szeptember 28-án rendelte meg a perben nem álló Rt-től, amelyet az Rt. 2004. szeptember 30-án az egységáruk közlése mellett visszaigazolt, a szállítást 2004. október 25-ére vállalta. A teljesítéssel kapcsolatos levelezést követően a felperes 2004. október 25-én az alperes előzetes értesítését követően megkezdte a kábelek szállítását és 1125 m 240-es kábelt, valamint 625 m 150-es kábelt a teljesítési helyszíneként megjelölt Rt. százhalombattai telephelyére szállított. Az alperes a leszállított árut nem vette át és a 2004. október 25-én a felperesnek küldött telefaxban úgy nyilatkozott, hogy az árut érvényes szállítási szerződés hiányában nem áll módjában átvenni. A felperes a 2004. október 25-én leszállított árumennyiséget visszaszállította az Rt. telephelyére. Az Rt. a felperesi megrendelés teljesítésével és elszámolásával összefüggésben különböző bizonylatokat, számlákat állított ki. A 2004. október 25-én kelt 8229944958 számú (utóbb 958-as számúként említett) számla 1125 m 240-es kábel 3,228.750 Ft nettó, 4,035.939 Ft bruttó ellenértékéről; továbbá, 625 m 150-es kábel nettó 1,456.250 Ft, bruttó 1,820.311 Ft ellenértékéről került kiállításra. Az e számlában szereplő árumennyiség került kiszállításra 2004. október 25-én a 1480069902 számú szállítólevélen, majd az átvétel megtagadását követően került vissza az Rt. telephelyére. A 2004. október 29-én kelt, a teljesítés időpontjaként 2004. október 29. napját tartalmazó 8229944959 számú (utóbb 959 számú számlaként említett) számla szerint a felperes 6094 m 150-es, valamint 2084 m 400-es kábel nettó és bruttó Ft ellenértékéről került kiállításra. A leszámlázott kábelmennyiséget az Rt. a 2004. október 29-én kelt 1480070115 számú tárolási nyilatkozattal saját raktárában való tárolás címén felelős őrzésbe vette azzal, hogy az elszállításig díjmentesen tárolja. A 2004. november 16-án kelt 825995086 számú „visszáru jóváírás” számla szerint a gyártó 2004. október 29-i teljesítéssel a 959-es számú számlában szereplő 400-as kábeleket eladási áron visszavásárolta. A visszáru számla az egyes tételek megjelölését (hosszúságuk szerint is) a 959-es számú számlában foglaltakkal azonosan tartalmazta.

2004. november 16-i keltezéssel az Rt. egy később csak 154-es számú számlaként említett 8229945154 sorszámú számlát állított ki a 1480070564 számú szállítólevélre utalással 2110 m 400-as kábel ellenértékéről. E számlában a teljesítés dátumaként 2004. november 16-a került feltüntetésre. A számlát a felperes az iratok tanúsága szerint 2005. március 23-án átutalással kiegyenlítette.

A Rt. a 2005. június 20-án kelt levelében a kábelek visszavásárlására ajánlatot tett a felperesnek azzal, hogy az 1125 m hosszúságú 240-es, valamint 6719 m hosszúságú 150-es kábelt kész visszavásárolni, mert más vevő részére azokat el tudja adni. Egy 400-as 2110 m hosszúságú kábel tekintetében akként nyilatkozott, hogy azt nem áll módjában visszavásárolni, mivel kereslet hiányában csak hulladékként tudja értékesíteni és a hulladék értékét a vételárba be tudja számítani. A 2110 m hosszúságú 400-as kábelre vonatkozóan 2006. október 6-án az Rt. a 825995401 számú „visszaru jóváírás” számlát állította ki. A 958 számú számlán szereplő 2004. október 25-én kiszállított 1125 m 240-es, valamint az ugyanezen számlában írt 625 m 150-es kábelből 330 m-t, illetve a 959 számla szerinti 6094 m 150-es kábel értékét az Rt. „visszaru jóváírás” számlán az eladási értéken jóváírta, a hiányzó 295 m 150-es kábelt a felperes maga értékesítette, ez utóbbi vételárát a gyártóval rendezte.

A felperes a többször módosított keresetében az alperest elsődlegesen 26,755.880 Ft meghiúsulási kötbér és ennek 2004. december 27. napjától járó évi 20 % késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. A meghiúsulási kötbér mértékét a 2004. szeptember 27-én megrendelt teljes árumennyiség beszerzési árának 100 %-ában határozta meg.

Másodlagosan - arra az esetre, ha a bíróság a kötbér igényét egészben vagy részben megalapozatlannak találná - az alperest kártérítés címén a tőkésített kamatokkal együtt 22,097.554 Ft megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első fokon eljáró Pest Megyei Bíróság a 11.G.21.513/2005/85. számú ítéletével a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott 10.Gf.40.046/2009/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati kérelme folytán hozott Pfv.IX.21.573/2009/5. számú közbenső ítéletével a Fővárosi Ítéltábla ítéletét az elsőfokú bíróság ítéletének a kártérítési követelést elutasító rendelkezésére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, a kötbérkövetelést elutasító részében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes kötbérfelelőssége a szállításra előkészített szolgáltatás teljesítésének meghiúsulása miatt fennáll. A kötbér összegére nézve - az eshetőlegesen előterjesztett kártérítési követelésekre is kiterjedően - az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy az alperes nem volt

jogosult megtagadni a 2004. október 25-én felajánlott teljesítés elfogadását. A szerződés azért hiúsult meg, mert az alperes a leszállított termék átvételét jogos ok nélkül megtagadta, illetőleg továbbra is elzárkózott a teljesítés elfogadásától. A szerződés azonban kötbér kikötést csupán a szállításra már előkészített szolgáltatás teljesítésének alperes hibájából történő meghiúsulása esetére tartalmaz, ezért a Legfelsőbb Bíróság csak a szállításra előkészített termék tekintetében állapította meg az alperes kötbérfizetési kötelezettségét. A megismételt eljárásban ezért meg kellett állapítani a szállításra előkészített termékek körét és azok értékét, majd állást kellett foglalni abban a kérdésben, hogy az egyes termékcsoportok után milyen mértékű kötbérre támaszthat jogszerű igényt a felperes. A kötbér összegének ismeretében állapítható meg az, hogy mennyi a felperes kötbért meghaladó kára, ennek bizonyítása a felperes terhére esik.

A megismételt eljárásban a Pest Megyei Bíróság a 11.G.21.792/2010/4. számú ítéletében az alperest 2,324.541 Ft-ban, ebből 1,621.791 Ft-nak 2004. december 27. napjától járó a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatában marasztalta, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 1,670.014 Ft részperköltség megfizetésére azzal, hogy az ezt meghaladó költségeiket a felek maguk viselik.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott 10.Gf.40.525/2010/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta és az alperest a marasztalás teljes összege után a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegével azonos mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A felperest az alperes javára 300.000 Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és a per főtárgya tekintetében osztotta annak jogi következtetéseit is. Annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy a felperes által a gyártótól 2004. szeptember 28-án megrendelt és szeptember 30-án a gyártó által visszaigazolt árut a gyártó mikor adta át a felperesnek, a gyártó által kiállított számlákból és egyéb bizonylatokból indult ki és az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően megállapította, hogy a gyártó 2004. október 25-i teljesítési időponttal - a szállítási szerződés alperes hibájából történő lehetetlenülésekor - 1125 m 240-es, valamint 625 m 150-es kábelt adott át a felperesnek, a további kábelfajták és mennyiségek átadására 2004. október 29-i teljesítési időponttal került sor, ezért leszállításra előkészített árunak 2004. október 25-én csak az

a kábelmennyiség tekinthető, amelyet e napon szállítólevélen leszállítottak az alperesnek. A kötbérfizetési kötelezettség körében figyelembe vehető áruk a másodfokú bíróság megítélése szerint sem minősültek kizárólag az alperes által használt és más által nem alkalmazott terméknek, ezért a kötbér mértékét a szerződésben írt 10-20 %-os mérték átlagában 15 %-ban határozta meg. A 958-as számú számlában írt 4,685.000 Ft nettó áruérték 15 %-át kitevő 702.750 Ft-ban határozta meg a felszámítható kötbér mértékét azzal, hogy ez után az összeg után az elsőfokú bíróság ítéletében írt időponttól - 2004. december 27. napjától - köteles az alperes a Ptk. 301. §-ának /1/ bekezdésében írt mértékű késedelmi kamatot megfizetni.

A kártérítési igény tekintetében a másodfokú bíróság is aggálytalannak és az ítélezés alapjául elfogadhatónak tartotta az első fokú eljárásban beszerzett szakértői véleményt. Az elsőfokú bírósággal egyezően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 400-as kábel beszerzési ára és hulladékként történt értékesítési ára közötti különbség tekintetében a számlák, egyéb bizonylatok, okirati bizonyítékok adatai nem támasztották alá azt a felperesi előadást, hogy az Rt. által a perbeli megrendelés tárgyát képező 400-as kábelről 2004. október 29-i teljesítési időponttal kiállított számlában, és tárolási nyilatkozatban, valamint a 2004. november 16-án kiállított visszáru számlában szereplő áru azonos lenne azzal az utóbb hulladékként értékesített áruval, amelynek a felperes részére történő értékesítéséről az Rt. 2004. november 16-i teljesítési időponttal számlát állított ki. Helytállónak ítélte ezért az elsőfokú bíróságnak az e tárgyban előterjesztett keresetet elutasító ítéletét.

Helyesnek ítélte az elsőfokú bíróság szakértői véleményre alapított azon ítéleti rendelkezését, amellyel a beszerzett áru értékesítésének megghiúsulásából eredő elmaradt haszon összegét 1,553.197 Ft-ban, a szállítási költség címén a felperest megillető összeget 78.705 Ft-ban, továbbá a bónusz elvesztése miatt a felperest megillető összeget 692.636 Ft-ban találta megállapíthatónak. Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a felperesi többlet hitel felvételből eredő kamat elutasítása tekintetében is. Álláspontja szerint e körben a kártérítésnek a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdésében foglalt feltételei közül az okozati összefüggés nem állapítható meg, és e körben a további bizonyítástól sem várható eredmény.

Helyesnek ítélte az elsőfokú bíróság döntését a perköltség tekintetében is.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes 26,755.880 Ft kötbérben, ennek 2008. december 27-től járó évi 20 %-os kamatában és 6,905.400 Ft

perköltségben való marasztalását kérte.

Másodlagosan - amennyiben a Legfelsőbb Bíróság a kötbér iránti keresetét nem találja megalapozottnak - az alperest 11,240.879 Ft kártérítés, valamint ezen összegből a kereseti kérelemben megjelölt egyes részösszegek után, az egyes részösszegek esedékességétől járó évi 20 % késedelmi kamata, valamint 6,905.400 Ft perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Harmadlagosan, amennyiben sem az elsődleges, sem a másodlagos kérelem nem teljesíthető, úgy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az ügyben eljáró első, illetőleg másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezését érdemben nem vizsgálta, annak mellőzését a határozatában nem indokolta, ezzel megsértette a Pp. 221. §-ának /1/ bekezdését. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 206. §-ában írt rendelkezéseket, miután a bizonyítékok mérlegelésénél teljes bizonyító erejű magánokiratban rögzített jelentős tényeket, kétségbe nem vont tanúvallomásokat nem vett figyelembe, és olyan ténymegállapításokat tett, amelyek ellentétesek a rendelkezésre álló bizonyítékokkal.

Figyelmen kívül hagyta a szállítás előkészítettségére vonatkozó bizonyítékait az Rt. jogi képviselőjének 2006. április 6. napján kelt tájékoztatásában foglaltakat (csatolva 11.G.21.513/2005/22/F/III. sorszám alatt), a szállítóleveleket, a számlákat, a tárolási nyilatkozatokat, Z T tanúnak az 59-es sorszámú jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomását és így jutott arra a téves következtetésre, hogy a szállításra előkészített áru csak a 2004. október 25-én kelt számlában szereplő áru vonatkozásában állapítható meg. Előadta, hogy az alapperben a 2008. május 13-án előterjesztett bizonyítási indítványában kérte többek között az Rt. részéről a 2004. évi gyártási napló bemutatását, ezt a bizonyítási indítványát az eljárás folyama alatt végig fenntartotta, a mellőzését mindig kifogásolta, a felajánlott bizonyítékok mellőzését azonban a bíróság nem indokolta meg.

Álláspontja szerint tévesen állapították meg az eljáró bíróságok a kötbér mértékét is. Téves és megalapozatlan az a megállapítás, hogy a kábelek egyike sem minősül kizárólag a megrendelő által felhasznált, más által nem alkalmazott terméknek, a bíróság ezen megállapítása ellenkezik a rendelkezésre álló bizonyítékokkal. A felperest ezért a bíróság által megállapítottak helyett 100 %-os mértékű kötbér illette volna meg.

A kötbérszámítás alapjául (annak ellenére, hogy korábban már elfogadta a szakértői véleményben megállapított 26,775.880 Ft beszerzési értéket) 27,716.620 Ft-ot jelölt meg.

Vitatta a késedelmi kamat mértékét is. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy a késedelmes fizetés esetére a szerződésben 20 %-os mértékű késedelmi kamat fizetésében állapodtak meg, továbbá, hogy a kártérítés után a károsodás

bekövetkezésétől jár a késedelmi kamat.

A felülvizsgálati kérelemnek további részeiben a szakértői véleménnyel kapcsolatos kifogásait részletezte; sérelmezte, hogy a bíróság bizonyos iratokat részére nem küldött meg; továbbá, hogy a szakértőre hárította a per eldöntéséhez szükséges tények és körülmények felderítését.

Vitatta a szakvéleménynek a kárszámítással kapcsolatos megállapításait is. Álláspontja szerint a 400-as kábel legyártásával és annak hulladékként történő értékesítésével 4,922.630 Ft kára keletkezett, az őt megillető bónusz összege 472.376 Ft az eljáró bíróságok által megítélt 692.630 Ft-tal szemben. Előadta, hogy az elmaradt haszon összegére vonatkozó szakértői számítások feltételezésen alapulnak, azt nem a költségekkel és adókkal csökkentett összegben kellett volna megállapítani. A szakértő a szállítási költségekből elismerte a visszavett október 25-én kiszállított árunak Sz Sz-re történő fuvarozás költségeként 78.705 Ft + ÁFA-t, ugyanakkor nem ismerte el a kábeleknak Sz-ről B-re történő visszaszállításával felmerült 90.300 Ft + ÁFA kárigényt. Állította, hogy az Sz-ről B-re történő szállítás költségét fuvarlevélre történő hivatkozással az F/X/1. szám alatt csatolt számla tartalmazza. Ennek kifizetését is igazolta az F/X/4. szám alatt csatolt bankszámla kivonattal.

A perköltség körében vitatta a pernyertesség és pervesztesség bíróság által megállapított arányát, továbbá sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a jogi képviselőjével az ügyvédi munkadíj tekintetében kötött megállapodását.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

..--..--..--.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a felperes által felhozott okokból nem találta jogszállásértőnek.

A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezésében foglaltakat érdemben nem vizsgálta és indokolási kötelezettségének sem tett eleget, a bizonyítékok mérlegelése során megsértette a Pp. 206. §-át, teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt tényeket nem vett figyelembe és az ítélet indokolása iratellenes ténymegállapításokat tartalmaz. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az alapperben a bizonyítási indítványait nem teljesítette és ezt az ítéletében nem is indokolta.

Az iratokból megállapítható, hogy a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IX.21.573/2009/5. számú közbenső ítéletében rögzítette,

miszerint az eljárásban milyen tényeket és körülményeket kell bizonyítani. A Ptk. 164. §-ának /1/ bekezdése szerint e bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte. Az új elsőfokú eljárásban a felperes sem a 4/F/1. alatt benyújtott előkészítő iratában, sem a tárgyaláson bizonyítási indítványt nem terjesztett elő annak ellenére sem, hogy az elsőfokú bíróság figyelmeztette a tárgyalás berekesztésére. A bíróság bizonyítást hivatalból csak a Pp. 192. §-ának /1/ bekezdésében írt körben rendelhet el. A másodfokú eljárásban pedig bizonyítási indítvány előterjesztésére csak a Pp. 235. §-ának /1/ bekezdésében írt esetekben van a félnek törvényes lehetősége, így a felperes alappal nem sérelmezheti, hogy az eljárás bíróságok a döntésüket az alapperben feltárt bizonyítékokra alapították.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében vitatta az eljárás bíróságoknak azon megállapítását, hogy a 2004. szeptember 27-én kelt megrendelésben írt és a gyártó által 2004. szeptember 30-án visszaigazolt teljes kábelmennység nem volt szállításra előkészítve. Állította, hogy a termék legyártására 2004. október 11. és 25. között került sor, a gyártás befejezésével, illetve a készrejelentéssel a szállításra való előkészítés befejeződött. Hivatkozott bizonyítékként az F/VII/1. 2. 3. 4. sorszám alatt csatolt iratokra, valamint S A tanúvallomására.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a gyártás időpontjának a jogvita mikénti elbírálása szempontjából nem volt jogi jelentősége. A termék a szállításra történő előkészítettsége nem azt jelentette, hogy a gyártó előkészítette azt a felperesnek történő átadás végett, hanem azt, hogy annak átadása a felperes részére mikor történt meg, tekintve, hogy a felperes csak ekkor került abba a helyzetbe, hogy előkészíthette az alperes részére való átadás céljából.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében maga is arra hivatkozott, hogy a szállító Rt. a dolgot a megrendelőnek (felperesnek), illetőleg megbízottjának szállítólevélén adja át, a megrendelő pedig átveszi, ezzel a teljesítés, azaz a dolog átadása megtörténik. A nem szállítólevéllel átadott kábeleket az Rt. tárolási nyilatkozaton „adta át”, ez alapján állította ki az Rt. a felperes felé a számlákat. Ugyanígy nyilatkozott dr. N K 2006. április 6-án kelt 22. sorszám alatt csatolt írásbeli nyilatkozatában. E szerint a terméknek a felperes részére történő átadása szállítólevéllel avagy tárolási nyilatkozat felvételével történt.

Az nem volt vitás a perben, hogy a szállítólevéllel 2004. október 25-én kiszállított kábelek a felperes részéről szállításra elő voltak készítve. A gyártó részéről azonban a további kábelekről a tárolási nyilatkozat kiállítására - ezzel az árunak a felperes részére történő átadására - csak 2004. október 29-én került sor, így helyesen állapították meg az eljárás bíróságok, hogy október 25-

én a felperes még nem volt abban a helyzetben, hogy az árut szállításra előkészítse, így a szerződés III/4. pontja értelmében az alperest csak a 2004. október 25-én szállítólevéllel kiszállított áru beszerzési árának alapulvételével kiszámított kötbérfizetési kötelezettség terhelte.

Az eljáró bíróságok a kötbéralap megállapításánál is helyesen jártak el. A 2004. október 25-én kiszállított áruk 958 számú számlában írt nettó beszerzési ára 4,685.000 Ft volt, így a felperest megillető kötbér kiszámításánál ezt az összeget kellett alapul venni.

Jogsértés nélkül állapították meg az eljáró bíróságok a kötbér mértékét is. A szerződés III/4. pontja szerint az alperes mint megrendelő a felperestől megrendelt, majd lemondott áru beszerzési árának 10-20 %-át köteles megfizetni. A szállító 100 % kötbérre akkor jogosult, ha más által nem alkalmazott terméket mondott le.

Az iratokból megállapítható, hogy a 958, illetve 959-es számlában írt 240 és 150-es kábeleket a gyártó azért vásárolta vissza, mert azt más felhasználó részére értékesíteni tudta (73/A/2. sorszámu okirat), a 150-es kábel egy részét pedig maga adta el más felhasználónak. Nyilvánvaló, hogy azok a kábelek, amelyeknek kiszállítása és az átvétel megtagadása miatt a felperes kötbérre jogosult, mások által is alkalmazott termékek voltak, így a megfizetendő kötbér mértékét helyállóan határozták meg a beszerzési ár 15 %-ában. Mindezekre figyelemmel a felperest megillető kötbér a 4,685.000 Ft kötbéralap után az annak 15 %-át kitevő 702.750 Ft.

Vitatta a felperes a késedelmi kamat kezdő időpontját. A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos jogi álláspontját nem vitatta, így a felülvizsgálati eljárásban e kérdés már nem volt érdemben vizsgálható.

Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok a késedelmi kamat mértékét is. A szállítási keretszerződés III. pontja a megrendelő vállalásait tartalmazta és a III/1. pontban 20 % késedelmi kamat fizetését arra az esetre vállalta, ha az általa megrendelt áru ellenértékét a számlában írt határidő alatt nem egyenlíti ki. Egyéb fizetési kötelezettségével kapcsolatosan azonban a szerződés a késedelmi kamat mértékére nézve rendelkezést nem tartalmaz, ezért a késedelmi kamat mértéke tekintetében a Ptk. 301. §-ának /1/ bekezdésében írt rendelkezés az irányadó.

Az eljáró bíróságok a kártérítés mértékét is helyesen állapították meg. Jogsértés nélkül fogadták el az alapeljárásban beszerzett, okiratokkal alátámasztott szakértői véleményt az ítékezésük alapjául.

Az elmaradt haszonként érvényesített kárigény tekintetében a Legfelsőbb Bíróság álláspontja a következő:

Helytállónan állapították meg az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok, a szakértői vélemény alapján, hogy önmagában a 240-es és 150-es kábelekkel kapcsolatos alperesi szerződésszegés – az áru jogos ok nélkül történő megtagadása – következtében a felperesnek kára nem keletkezett, a 400-as kábel tekintetében pedig nem bizonyított, hogy a perbe hozott, a 154. számú számlán 2004. november 16-án kiszámlázott számlán feltüntetett hulladékként értékesített kábel kapcsolatban állna a 2004. október 29-én tárolási nyilatkozaton feltüntetett és kiszámlázott áruval.

Az iratokból megállapítható, hogy a 240-es kábelt a gyártó Rt. a 958 számú számlán kiszámlázta, a 8259905227 számú visszáru jóváírási számlán pedig visszavette és jóváírta. A 150-es kábelből ugyanezen a számlán 625 m-t számlázott ki, és a fenti számú jóváírási számlán 330 m-t visszavett, 295 m-t pedig maga a felperes értékesített. Ezzel a 2004. október 25-én kiszámlázott kábelek ellenértéke a gyártó felé rendezést nyert, így a felperesnek ebből kára nem származott.

A 959 számú október 29-én kiállított számlában a gyártó 6094 m 150-es kábel és 2084 m 40-as kábel vételárát számlázta ki. E számla kiállításának alapjául az ugyanezen a napon kelt 1480070115 sorszámú tárolási nyilatkozat szolgált (7/F). E számlán és tárolási nyilatkozaton 13 tételben 6094 m hosszúságú 150-es és 5 tételben 406-448 m közötti egyedi hosszúságú 400-as kábel került feltüntetésre. A fenti mennyiségű és összességében, valamint egyedileg is méret szerint feltüntetett 400-as kábelt a gyártó a 2004. november 16-án kelt 8259905086 számú „visszáru jóváírás” számlán visszavette. Úgyisintén visszáru jóváírásra került 2005. június 23-án a 6904 m 150-es kábel is (8259905226 számlaszám). A fent felsorolt okiratok szerint a felperesnek ezzel sem költsége, sem egyéb kiadása nem merült fel.

Az eladatlan áru értékét a szakértő 30,454.850 Ft-ban határozta meg, amelynek 5,1 % nyereségsszinttel számolva a felperes elmaradt hasznát 1,553.197 Ft-ban állapította meg. Ezzel szemben a felperes az elmaradt jövedelmét a beszerzési és értékesítési ár különbözetében kérte megállapítani és annak megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Az állandósult bírói gyakorlat szerint az elmaradt haszon nem azonos a beszerzési és az értékesítési ár különbözetével, az árbevétel ugyanis terhelik a felperes működési és egyéb költségei, amelyet a szakértő helyesen állapított meg, így jogsértés nélkül fogadták el az eljáró bíróságok az e vonatkozásban készített szakértői véleményt.

Helyes volt az eljáró bíróságoknak a fuvar költségekkel kapcsolatos döntése is, csak a megítélt fuvar költség összefüggése volt bizonyítható a perbeli szállításokkal.

A felperest megillető bónusz összegét az eljárás bíróságok 692.639 Ft-ban fogadták el. A felperes állítása szerint őt e címen csupán 472.367 Ft illette meg, a felülvizsgálati kérelmében azonban nem kérte az összeg leszállítását és erre irányuló felülvizsgálati kérelmet az alperes sem terjesztett elő.

Osztotta a Legfelsőbb Bíróság az eljárás bíróságok jogi álláspontját a vonatkozásban, hogy a 400-as kábel beszerzési ára és ugyanilyen fajtajú áru hulladékként történő értékesítése következtében mutatkozó 4,922.630 Ft különbözet megfizetésére kártérítés címén a felperes jogszerű igényt nem támaszthat, mivel nem tudta bizonyítani, hogy a hulladékként értékesített, a 2004. november 16-án leszámlázott kábel azonos a 2004. október 29-én kelt tárolási nyilatkozatban írt 400-as kábelrel.

A felperes azt állította, hogy a gyártó a 2004. október 29-én tárolási nyilatkozatba vett kábelt ugyanezen a napon leszámlázta, majd 2004. november 16-án visszáru számlán visszavette az eredeti számla pedig sztorizásra került. Ugyancsak november 16-án azonban arról a gyártó egy új, a perben 154-es számú számlaként említett számlát állította ki, tehát a korábbi tárolási nyilatkozat, valamint az új, 154 számú számla azonos árut takar. Az árut utóbb csak hulladékként sikerült értékesíteni, így a beszerzési ár és a hulladék értékesítése során befolyt vételár közötti különbözetként mutatkozó 4,922.630 Ft kártérítésre jogszerű igényt támaszthat. Bizonyítékul 29/F/VIII. alatt csatolta az Rt-vel 2110 m 400-as kábelre kötött adásvételi szerződést, amely szerint a felek 2005. június 20-án kelt és kétoldalúan aláírt előzetes megállapodás alapján az Rt. megvásárolja az eladó tulajdonában álló 2110 m kábelennyiséget, amely a vevő telephelyén idegen tulajdonban lévő áruként van tárolva. A vételárat 1.900 Ft/m-ben összesen 4,009.000 Ft + ÁFA-ban határozták meg. A szerződésben felhívott 2005. június 20-i gyártói nyilatkozat azt tartalmazta, hogy 2110 m 400-as kábelt a jelzett napon nem áll módjában visszavásárolni és egyúttal felhívta a felperest a kábelek 2,767.265 Ft hulladék értékével csökkentett 8,931.630 Ft beszerzési árának a 30 napon belül történő megfizetésére.

Ezzel szemben a csatolt okiratokból, amelyek a kiegészítő szakértői véleményben foglaltakat alátámasztották - a következők voltak megállapíthatók:

A felperes által 21. sorszám alatt csatolt iratok között elfekszik az alperes 2004. szeptember 27-i megrendelése, amely szerint 2000 m 400-as kábelt rendelt október 25-i szállításra. A felperes másnap szeptember 28-án megrendelt az Rt-től 2000 m hosszúságú, egyedi méretezés szerint 5 db x 400 m, avagy 10 x 200 m hosszúságú kábelt, amely megrendelést a gyártó szeptember 30-án oly módon igazolt vissza, hogy a 400-as kábelt 10 x 200 m-es hosszúságban szállítja (10 tételben) + 3 % tűréshosszal, egyedi hosszanként és a teljes mennyiségre vonatkoztatva. A felperes az alperes megrendelését

2004. október 4-én a gyártó által adottal azonos tartalommal igazolta vissza az alperes részére, tehát a méretezést tekintve 10 db, egyenként 200 m hosszúságú kábelre jött létre a szerződés. Az október 29-én kiállított tárolási nyilatkozat és számla szerint ezzel szemben a gyártó 5 db, egyenként 400 m hosszúságot meghaladó összesen 2084 m hosszúságú kábelt számlázott le és vett tárolási nyilatkozatba. A szakértői vélemény 9. számú mellékletét képező 154 számú számlában viszont 10 db egyenként 194-213 m hosszúságú, összesen 2110 m 400-as kábel került feltüntetésre a tárolási nyilatkozatban 2004. november 16-i teljesítéssel. E számlában feltüntetett áru tehát sem db-számában, sem az egyes darabok méreteiben nem felelt meg az október 29-én tárolásra átvett 400-as kábel adatainak. Elviekben megtörténhetett volna, hogy az október 29-én tárolási nyilatkozatba vett árut az új számlázásig feldarabolják. A felperes arra nem tudott kellő magyarázattal szolgálni, hogy miért vált szükségessé az áru feldarabolása 2004. november 16-ig, ha azt nem értékesítették, hanem továbbra is raktáron tárolták. Mindezen okirati bizonyítékok, valamint a kellően megindokolt és könyvviteli adatokkal alátámasztott kiegészítő szakértői vélemény alapján helytállóan jutottak az elért bíróságok arra a következtetésre, hogy a 154-es sorszámú számlában 2004. november 16-án számlázott áruknak az október 29-én tárolási nyilatkozaton feltüntetett áruval való azonossága nincs bizonyítva, és helytállóan utasította el a felperesnek a 4,922.630 Ft árkülönbség megfizetésére irányuló keresetét.

A Legfelsőbb Bíróság mindenben egyetértett a másodfokú bíróságnak a többlethitel igénybevételével kapcsolatos, többletkamatban megjelölt kártérítés iránti kereset elutasításával kapcsolatos jogi álláspontjával, a döntés helyes indokait megismételni szükségtelennek tartja.

A fentiek következtében a felperest megillető kártérítés összege 2,324.541 Ft. A kötbér 702.750 Ft, a kötbért meghaladó kár pedig 1,621.790 Ft.

Az eljáró bíróságok a perköltség összegét is helyesen állapították meg. Alapítványnak vitatta a felperes a pernyertesség-pervesztesség arányát. A felperes fenntartott keresete 26,755.880 Ft, ebből 2,324.541 Ft tekintetében pernyertes, 24,431.339 Ft tekintetében pedig pervesztéses volt, így az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a pernyertesség-pervesztesség arányát 91-9 %-ban a felperesre terhesebben. A helyes arány megállapítását követően a bíróság részletesen és tételesen kiszámolta a feleket megillető ügyvédi munkadíjat, szakértői költséget és illetékeket, a számításai hibátlanok voltak. A felperes hivatkozott arra, hogy a jogi képviselőjét ellátó ügyvéddel a munkadíjra vonatkozóan megállapodást kötött. A túlnyomórészt pernyertes alperesnek azonban jogi képviselőjével ilyen megállapodása nem volt, tehát az ügyvédi

munkadíj kiszámításánál a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet rendelkezésiből kellett kiindulni. A perköltség viselése tekintetében helyesen alkalmazta a másodfokú bíróság a Pp. 81. §-ának /1/ bekezdésében foglalt rendelkezéseket. Az eljáró bíróságok ugyanis nem mérlegeléssel állapították meg a kártérítés és a kötbér összegét. A felperes 91 %-os pervesztessége is mutatja, hogy a felperes követelése nyilvánvalóan eltúlzott volt. A kötbér mértékét a bíróság a szerződésben írt kikötések alapján állapította meg és az így megállapítható kötbért a Ptk. 247.§-ának /1/ bekezdése szerint nem mérsékelte, ezért a perköltség összegének megállapításánál a Pp. 81. §-ának /1/ bekezdése az irányadó.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.525/2010/4. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának /3/ bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának /1/ bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a /2/ bekezdésének a) és b) pontja, valamint /5/ bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magába.

Budapest, 2011. október 4.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk. bíró